

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Quibus Totum Hominis Christiani Officium Explicatur; Quídq̄ue is fugere,
quid agere debeat, quàm exactissimè traditur

Segneri, Paolo

Augustæ Vindelicorum, Anno M.DCCXII.

VD18 90637038

Discursus IX. De Execrationibus, seu Imprecationibus. Plurimum interesse,
ut quis his Execrationibus abstineat; tum quia sæpe nocent Ijs, quibus
maledicatur; tum quia nunquam non gravissimè nocent ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51633](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51633)

DISCURSUS IX.

De Imprecationibus.

Mones ignivomi non semper supremo officio flammæ Cælum versùs evibrant, sed non semel quaesito alibi exitu ex latere sulphuream illam & piceam pestem, quam intimo sinu fovent, subiectos in agros ac villas effundunt. Nec dispar hominum irâ exardescentium conditio mihi esse videtur. Non semper blasphemis cælum irati petunt; sed crebriò, velut ex latere, in terras, nunc in familiares, & domesticos, nunc in alienos, terribilium execrationum coluviem profundunt: quæ & ipsa sulphurea ac bituminosa appellari potest, cum tantâ urendi ac nocendi vi polleat. Postquam igitur vidimus, quam detestabiles sint blasphemantium linguæ, res postulat, ut pari modo perpendamus, quàm linguæ tot execrationum & imprecationum feraces, quas crebriùs etiam quàm blasphemantium sacrilegia audire est, omni & ipsæ vituperio dignæ sint. Propositum igitur est demonstrare, quòd plurimum referat, linguam freno in his imprecationibus proferendis moderari, duas maximè ob causas: quia nimirum plurimum non ratò damni ijs afferunt, contra quos vibrantur. Nunquam autem non perniciosissimæ sunt illis, à quibus proferuntur.

I.

II. Ea verborum divinatorum vis est, ut quod dicunt efficiant: *Ipsè dixit & facta sunt.* Si nivem Deus nigram diceret, illa carbone nigrior evaderet. Si carbonem diceret album; hic confestim candore nivibus certaret. Videre hoc est diebus singulis in Sacramento, in quibus, quidquid minister Dei nomine dicit, id ipsum confestim efficit. Unde si panem is in manus sumat, & Christi nomine pronuntiet: *Hoc est corpus meum*, facit, ut, quod antea panis erat, momento illo panis esse desinat, & Christi Corpus fiat. Hoc igitur loqui verè divinum est; facere loquendo: at- *De Sacri que hunc Dei Sermonem S. Ambrosius l. 4. c. 4. Operatorium dixit.* Sicut igitur, cui bene precatur Deus, is confestim omni bonorum genere repletur; ita in illum omnia mala catervatim irruunt, cui Deus maledicit. *A facie Ier. 23. maledictionis luxit Terra.* Talem vim humano sermone non inesse certum est: imò quo ferè plus homines clamant & vociferantur, hoc efficiunt minus; & quòd larrant vehementiùs, hoc ostendunt apertiùs, se canum instar rabidorum quidem, sed annis gravium, edentulos esse. *Indignatio I. 16. 6. ejus plus quàm fortitudo ejus.* Voluit tamen Deus, ut humanus quoque sermo non

non semel efficeret, quod precabatur malum; Tales fuerunt Vatis Elisæi voces, qui cum vix imprecatus malum esset pueris parvulis, qui ad insultandum ipsi egressi fuerant, vidit eos sine morâ à duobus ursis, suis è speluncis erumpentibus, discerpi ac dilaniari universos. Et hanc vim Deus verbis servorum suorum fidellum confert; cum sacris nôrit, eos ad imprecandum aliis non nocendi, sed juvandi & commodandi studio duci: nam etsi, quod optant, malum noceat corpori, Animæ tamen multum affert emolumenti. Sanctus Innocentius Abbas, cum Filium, quem antequam divino se manciparet obsequio, genuerat, gravi se flagitio impiantem offendisset, ad DEUM conversus: Mitte, aiebat, mitte ò Deus ex Orco spiritum aliquem, qui animæ bono, corporis autem supplicio, in hunc filium meum invadat, quem non pudet tuis, ò summe Pater, iussis & imperiis repugnare. Res mira! vix vir Sanctus loqui desierat, cum Juvenem illum hospes infernalis invasit tanto furore, ut necesse fuerit vinculis illum constringere, quin vel tantillum Parens eâ removeretur: cum charius huic esset, videre illum luctantem cum malo Dæmone, quàm à blandiente suâ carne prostratum. Nec miror, tantum virtutis à Deo servis suis communicari, cum eâdem operâ, dum precantur malè, bene simul precentur.

2. Cor. 5. Judicavi tradere hujusmodi sathana in meritum carnis, ut spiritus salvus fiat.

III. Mirabilius illud est, quòd Deus vim ejusmodi illorum quoque verbis conferat, qui supra hominum vulgus virtute non assurgunt: confert tamen, justis ad id iudicis suis inductus, quæ adorare & revereri magis decet, quàm discutere. In egenis, pupillis, viduis cur id faciat, non procul petenda est ratio; facit id ipsis defendendis. Etsi enim miseri illi reprehendi mereantur, quando aliis armis, quibus contra potentiorum vim se tueantur, destituti, linguâ vitiosam petunt; non tamen idcirco exequi desinit Deus, quæ ipsi opprimentibus precantur mala, ut qui opibus valent, dediscant eos despiciatui habere.

Non relinquis querentibus tibi retro maledicere, Ecclesiasticus monet, maledicentis enim tibi in amaritudine anime exaudietur deprecatio illius. Ad hoc affirmandum historiam audite, non parùm mirabilem, quæ vos doceat, iram inopum non contemnere. Sub annum sexagesimū sextum supra millesimum ducentesimū; Margarita filia Hærici Ducis Brabantia, Florentij Hollandia Comitiss uxor, stipem rogata à pauperculâ, quæ geminam prole uno partu effusam brachiis gestabat; eorum more, qui ad mensam ferculis instructissimam dissertè de jejuniis loquuntur, quod servare pensi non habent; cur, exprobrando dixit, si non habebas, unde te & liberos nascituros aleres, viro nubere temerè ausa es? Misera mulier, pro stipe quam expectârat, hoc convicio onerata, irâ ita excanduit, ut ad Principem istam feminam conversa; faxit Deus, responderit, ut pro genellis quos ego peperit, tu tam multos parias, quot annus

Lips. in
Virg.
Hal. c. 3.
Lud.
Guicci-
ardi. in
Belg. de
scripto.

annus dies numerat. Quis crederet? ratum Deus votum habuit. Inhumana Princeps novem abinde mensibus die Veneris sancto trecentas sexaginta quatuor proles peperit, quæ vivæ omnes, etsi mole tam parvâ, ut cunctas catinus unus caperet, ad sacras undas delatæ, hisque tinctæ paulò post cum matre suâ mortuæ sunt. Discite hinc, an operæ pretium sit attendere, quomodo cum egenis & miseris loquamur, & an Deus ratam habeat sententiam alicujus miseri contra eum, qui ejus calamitatem injuriâ illarâ exasperat.

IV. Neque tamen hoc alicujus momenti est, si comparetur virtuti, quam Deus contulit Imprecationibus Parentum contra liberos. Et quia hæc frequentes sunt, necesse est, vos deditâ operâ circa has diligenter edoceam. Pleni sunt Annales funestis eventibus, qui abunde demonstrant, quæ non consuetarum ejusmodi execrationum vis sit: unde vel Ethnici, solo naturali lumine collustrati, vehementer eas damnarunt. Plato septimo legum suarum libro prohibet, ne quisquam, quem prolem habere contigerit, unquam huic maledicat, ob eventus expectatione multò funestiores, quorum periculo præceptum ejusmodi ira liberos exponat. Hæc autem tanta & tam præsens vis tria meo judicio ad capita rectè revocari potest.

V. Primum est, quòd Deus hac ratione tueri velit autoritatem paternam, à discolâ Juventute nullo sæpe respectu contemptam. Parentes in terris Dei locum obtinent; & his ut

nomen Parentis, ita & jus regendi suam sobolem commune Deus esse voluit. Jus autem & Autoritas ejusmodi, quam impunè alij non reverentur, vix vel in Theatro locum decentem obtinet. Deus proinde ad illam inter hominem stabilendam, ut quæ ad rectam sobolis educationem tantopere necessaria sit, non ratò de cælo ratas habet in omnium oculis imprecationes illas, justo dolore extortas, quas Parentes Dei Vicarij intercessit proferunt.

VI. Alterum caput, ex quo vis hæc Imprecationibus tribuitur, est ipsa malè consultæ & præceptum Parentum temeritas, quæ meretur vel in innocente eorum sobole puniri. Non aliâ olim plagâ & supplicio, immitiùs Deus in contumaciam Ægyptiorum animadvertit, quàm postremo, quod fuit, cædes omnium primogenitorum; hoc autem Deus eos affecit, ut cognosceretur, quousque divina se ejus justitia porrigeret; quòd nimirum vel in liberis eorum Parentes ad promeritam pœnam vocare possit. Sic Tertullianus observavit, qui argutè perpendit, DEUM, cum perspecta ipsi sit Parentum propensio, quâ feruntur in bona liberis suis procuranda, & avertenda mala; minari Parentibus sceleratis calamitates liberorum, Parentibus autem, qui Deo obtemperant, polliceri bona in liberos conferenda; ut Parentes, si quos ad obediendum DEO non movet priorum commodorum studium, moveat saltem ille amor, quo bona liberis suis optant. *Uti si*

Contra Marc. non sui, saltem liberorum amore, divinis legibus obtemperent: Quæ sunt antiqui illius Doctoris verba,

VII. Magni omnino momenti res ista est, & proinde conabor efficere, ut eam probè assequamini. Ponite igitur duplex pœnarum ac malorum genus inter nos inveniri. quarum aliæ animam, corpus aliæ afficiant. Malis, quibus anima punitur, ob Parentum delicta, si quidem S. Thomæ credimus, liberi ipsi à Deo non castigantur, nisi tum fortasse, cum & ipsi partem aliquam in parentum peccatis habent: & hoc sensu dixit Ezechiel: *Filius non portabit iniquitatem Patris.* Ad alterum autem pœnarum genus quod attinet, eo sæpe liberi ob Parentum delicta puniuntur (ut pluribus locis Sacræ Literæ affirmant) & quidem nonnunquam usque in Nepotum nepotes, qui fermè ultimi esse solent, quos è se genitos intueri alicui datur. Legibus humanis non ita fit. Hæ enim Parentum delicta in liberis non puniunt, nisi sint læsæ Majestatis; in ceteris autem, quæ tam enormia non sunt, volunt non alios puniri, quàm qui re ipsâ deliquerunt. *Unusquisque ex suo admissio sorti subicitur.* Sed neque Parentum promerita in liberis humana Respublica remuneratur. Deus proinde, qui ut munificentiam nullis limitibus definitam majora, quàm homines possint, largitur pro rectè factis præmia; ita & malè facta gravioribus pœnis Justitiâ suâ infinitâ plectere potest; minatur, quòd Parentes sceleratos ad nepotes usque nepotum plectere velit, quia ipse

etiam pollicetur, quòd eorundem rectè facta ad millesimam usque progeniem velit remunerari: unde cum dixisset: *Ego sum Dominus Deus tuus, visitans iniquitatem Patrum in filios, in tertiam & quartam generationum eorum, qui oderunt me:* mox addidit: *& faciens misericordiam in milliabus, qui diligunt me & custodiunt præcepta mea:* noc perinde, ac illud eâ causâ, ut tanto vehementiùs Parentes impellerentur ad bene agendum. Ceterùm, *lib. de Ideo Filius pro peccatis Parentum puniunt. Non est, ut à Peccatis Parentes abstineant, Arc. 1, 12* quæ sunt S. Ambrosii verba, nam *Pater plus afficitur injuriis filii sui, maxime quarum ipse author existat.* Igitur hanc S. Doctoris assertionem ad rem nostram applicando, en alterum caput, ob quòd tantarum fiunt virium imprecationes, quibus Parentes liberis suis optant mala; ut ipsi nimirum Parentes puniantur: & ex hoc fit, ut execrationum ejusmodi vim experiantur non semel proles suavissimæ, quæ suo ceteroquin candore & innocentiam nullâ non benevolentiam dignæ essent.

VIII. Minus ne certa hæc mea vobis videretur assertio? historiam audite, cujus sine tenero animi sensu meminisse non possum. In ditionis *Franci. Lucensis villâ aliquâ mulier filiolum octa in suam octennem, cum bilis effervesce-* *vit. S. Angeli.* ret, his identidem verbis alloquebatur: *Vade, ut lupi te devorent.* Contigit autem feriatâ aliquâ die, parente utroque in templum ad rem divinam audiendum profecto, solam domi manere filiolum: cum ecce lupa, quæ non procul inde in specu morabatur, solam

solam præ ædium foribus puellulam conspicata, mordicus misellam arripuit, & cum mediam è vestigio devorasset, quod supererat, in antrum suum culit, eo catulos, teneros etiamnum, pastura. Sacro peracto redit domum parens uterque infelicis puellulæ, & cum hanc non invenissent, ad eam quærendam quaquã versum mœsti discurrunt: & en, semitam quandam notant sanguineis guttis aspersam, quæ in silvam ducebat: hanc dum insistant, vestes primò sanguine tinctas & laceras reperiunt, mox etiam ad cubile usque lapæ progressi lupinos inter catulos partem capitis, & alias miseras innocentissimæ ceteroquin puellulæ reliquias offendunt, eo uno nocentis, quod matre esset genita, quæ linguæ suæ moderari nesciret. Fuit hæc laniena adolescentulæ miseratione plena, cum facillè credi possit: ideo à Deo ætate illâ tenerâ sublatam è medio, ne cum annis materno magisterio ad maledicendum & ipsa proficeret: ad matrem quod spectat, fuit illa opus vindicis Dei Justitiæ, ut hoc illa quoque erudiretur, quanto opinione ipsius majus esset scelus, quod linguæ effrentis licentiâ admitterat.

IX. Tertium denique caput, propter quod Deus ratas habet, & vim suam exerere vult, diras & execrationes, quibus Parentes liberos execrantur; est ipsa liberorum noxa ac scelus: vult siquidem hac ratione palam facere Deus, & docere liberos, non aliâ ratione certius ipsos vitæ spatia prorogaturos, quàm si Paren-

tes diligenter observent: *Honora Patrem tuum, & Matrem tuam, ut sis longævus super terram.* Scribit S. Augustinus: viduam fuisse decem liberorum Matrem, ex quibus mares septem, fæminæ tres: obfirmarant omnes hi animum ad non obtemperandum matri in re, quam ipsa imperaverat; unde Mater, in futorem & amentiam acta, hoc ipsis malum imprecata est: Nulla vobis unquam concedatur quies; quia Matrem, quæ suâ vos alvo gestavit, tam non sinitis quiescere. Hanc ad vocem, tanquam horrendum tonitru, consternati liberi planè omnes, totis cœperunt artibus contremiscere, & violentiâ tantâ agitari ac concuti, ut nunquam, ne quidem cum somnum caplebant, interquiescerent: pudore igitur suffusi desertâ patriâ per omnes Romani Imperii Provincias oberrarunt, viva ubique testimonia virtutis, quam in immigreros liberos Parentum diræ haberent. Tandem cum octonos vita in miseranda hac trepidandi contumaciâ defecisset, superstites duo, mas unus, & una fæmina, in Divi Stephani Hipponæ, ubi Episcopus erat Augustinus, æde sacrâ valetudinem pristinam, & ab irrequietâ illâ agitatione cessationem impetrarunt. An dubitatis porro, verè Deus dixerit, quod sicut *Benedictio Patris firmat domos filiorum. ita maledictio Matris eradicat fundamenta?*

X. Vos interim Patres Matresque ex hac, quam recensui, historiâ, & ex multis, quas recensere possem, discite, quàm frivola sit illa excusatio, quam

Exod. 20.
E. l. 2.
de Civit.
c. 8.

Ecc. 3.
11.

quam vestræ præcipiti iracundiæ, & inconsultis diris prætextis, dum dicitis: *Tam refractarios hodie liberos esse, ut non possitis non illis omnis generis mala precari.* Nam vel hac causâ, quod refractarii, & ad omne scelus proclives sint, cavendum est vobis studiosius, ne adversa ipsis exoptetis; cum sic paratissimi sint ad execrationum earum vim sentiendam. Equidem quo fomes est sicciior, & aridior, hoc citius & facilius ignem concipit, quem in eum conjicitis; atque hanc causâ id cavendum vobis studiosè, ne hunc illi, inconsulti admoveatis. Et quamquam non statim prolatis ejusmodi diris fieri videatis, quod optatis, idcirco credendum est, bruta tantum esse ejusmodi fulmina. Haud sanè ita res habet: non in ventum prolata illa verba sunt, quibus maledicitis: carbones sunt, qui ignem conceptum tam contumaciter fovent, ut vix unquam extinguatur. Carbones accensi ex Junipero non semel annum totum, etsi defossi in terrâ, extincti non sunt: vestræ autem diræ & execrationes metuo ne nonnunquam vim suam exerere pergant ad extremam usque & decrepitam ætatem eorum, quos estis execrati: quin propagare eam subinde poterunt ad seros usque posteros, sicut diximus solenne esse Justitiæ Divinæ, cum in posteris Majorum ac Genitorum delicta vult

2f. 65. 7. plectere, *Retribuam in sinum eorum iniquitates vestras, & iniquitates Patrum vestrorum simul.* Adde, quod si pravi vestri sunt liberi, ut dicitis, tam non sitis eos meliores reddituri diris

eos devovendo, ut semper potiùs se ipsis deteriores sint evasuri; cum non corporibus tantum, sed & animabus liberorum pestem maledicta illa afflent: *Nequissimi filii eorum, maledicta creatura eorum:* ut Sapiencia divina loquitur: perinde ac si diceret: Progenies sunt hominum maledictorum à suismet Parentibus; *meledicta creatura eorum:* atque idcirco mirum non est si Parentes ipsi suos scelerum immanitate vincant. *Nequissimi Filii eorum.*

XI. Quàm igitur egregia est illa educatio, quâ Parentum aliqui castigare aliter liberos suos non norunt, quàm verbis? Spectant autem præcipuè ad hanc catervam matres, quæ quò virium habent minùs ad ferendum, cum jussa liberi detrectant, hoc sunt linguâ ad imprecandum promptiores. Aspidem marem ajunt duobus tantum dentibus instructum esse, cum sæmella quarternis armetur, ut videatur, natura docere nos voluisse, quanto procliviores ad maledicendum sint sæminæ, quàm viri; quæ suis diris ipsas etiam aspides crudelitate vincunt; cum aspides alienæ tantum prolis malo dentibus armatæ sint, sæminæ verò in suamet sæviant. Atqui non hæc ullâ ratione est vera liberorum educandorum norma, linguâ contra eos uti, cum manibus agere rem oporteat: *Stultitia colligata est in corde pueri,* ait per Sapientem Deus, *& virga disciplina fugabit eam.* Perinde ac si quæreret: Quod erit efficax remedium emendandæ & expellendæ ex animo filii stultitiæ? & responderet ipse

Sap. 3. 11

Prov. 22

150

Ipse sibi. Non aliud, quam manus virgis armata. Hæ enim non ejicient tantum illam, sed procul in fugam agent: *Virga disciplina fugabit eam.* Et verò, discite his ipsis e verbis, quam nullo jure conqueramini, liberos vestros corrigi amplius non posse. Spiritus Sanctus non asserit stultitiam teneris liberorum mentibus insitam quodammodo esse, & in ipsis hærentem visceribus, *colligatam* tantum asfirmat, ut intelligant Parentes sedulâ educationis curâ, & paternorum exemplorum vi rumpi posse funes illos: quibus alligata potius est, quam ad hærescat. Sed hodie ea vivimus tempora, quibus Parentes tam non ipsi liberos puniunt, ut ne ferre quidem possint eos à Præceptoribus ad commertitas pœnas vocari: & earum avium more, quæ corporis sui præpingui mole frangunt potius ova, quam vitalem illis calorem conferant. & sensim animata excludant; ipsi quoque mansuetudine parum consultâ opprimunt potius sobolem suam, & orco educant. Non mea, sed DEI hæc verba sunt: *Tu virga percuties puerum & animam ejus de Inferno liberabis.* Quâ manu filium percutis, hac eum arces ab inferno, ad quem non correctus rectâ perget. Sed non ego jam eorum probo feritatem & immanitatem Parentum, qui non mitius liberos, quam faber incudem, assiduè tidunt. Hoc non est verberare eos eo modo, quo Spiritus Sanctus, qui suavitatis & moderatiónis Spiritus est, cædi eos jubet. Hinc videre est, quòd non dicat, baculo abigendam in fugam, quæ
R. P. Segneri Christ. Instr. Tom. 1.

In corde pueri colligata est, stultitiam, sed *virgâ discipline*; ut doceat, correctionis pœnam respondere debere fini, qui spectatur. qui non est occidere: sed erudire filium: *Si percusservis eum virgâ, non morietur.* illa potius remedia salubria sunt, quæ naturæ conveniunt, quam quæ repugnant: nec alia correctionis ratio est, quæ est remedium delictorum: unde parvulis liberis domandis ars eadem adhibenda, quæ equorum pullis; his manu unâ blandiri oportet, alterâ virgam ostendere. Nunquam non præ oculis habenda illa, propria ætatis, judicij imbecillitas & inexperta simplicitas; nec eadem desideranda à cunctis domi exacta ad amissim disciplinæ ratio, ubi tam dispares ætate inventiuntur; sicut ipsæ etiam leges non easdem omnibus peccantibus pœnas statuunt, sed alias pro ætate: *Ætas tenella, aut florens, mitius*

XII. Sed longius à semitâ me Parentes isti diris suis abduxerunt, quibus ut remedio utuntur ad liberos corrigendos, quod tamen ipso plerumque malo pejus est: etiam aliò hac occasione evagatus sum. Redeamus igitur ad id, quod nobis propositum est. Abstinere profectò oportet, quoad ejus licet, ab idiomate tam pernicioso ob mata, quæ inde in liberos promanant, sed non minùs abstinere oportet eos etiam, qui Parentes non sunt, ob perniciem, quam aliis mortalibus accersunt. In sobole quidem & crebrius, & manifestius apparet detrimentum, quam in alijs, Sed

Prov. 23.
13.

L. auxilium. ff. de min. §. indelicis.

Q

non

non ideo nullam inferitur, quia non apparet: nam vel ideo venenum linguarum istarum serpentinarum appellatum est venenum aspidum: *Venenum aspidum sub labiis eorum:* Ps. 13. 3. quia occidit, & non apparet. Si tamen dubium, quod aliis inferatur, malum à vitio tam scædo vos non absterret, absterreat saltem certum, quod vobismet nocetis, malum: malum enim verò majus illo, quod timere à vobis possint quicumque, quos identidem diris ejusmodi fulminatis.

II.

VIII. Atque ut certissimum habeatis, quod pronuntio, illud vobiscum animo reputate: quoddam male precari alteri, peccatum sit mortiferum, quoties illud aut mali, quod optatis, parvitas, aut animi, quod loquitur parùm considerantis, levitas non excusat. Vos quidem promptissimam habetis delicti vestri excusationem: *Pater, dicitis, prorupi in has diras præcipitis ira impetu: non animo tantum damnum se ipsa inferendi.* Sed in hoc multa occurrunt, ex quibus non facilè me extrico. Primò quidem, induci vix possum, ut credam, vos, quoties irâ concitamihi, fixum semper animo habere, nolle vos inferri ea mala, quæ linguâ imprecamihi. Quin imò plerumque tam vivus est in animo injuriarum, quas accipere vos putatis, sensus, ut credi vix possit, verba vestra bombum tantùm esse, qui terreat, sine globo, qui feriat. Si erit vicinorum nonnemo, qui alterum ad Judicem deferat; hujus sententiâ compellet ad

numerandum, quod allunde certò ille novit, se non debere; cum irâ excandescens, *utinam, precabitur, hunc tot invadant morbi, ut in pharmaca expendere cogatur argentum omne, quo emunxit.* Aliàs oviculam nonnemo rapier: cum mox: *Tot fures hi maledicti invadantur à Damonibus, quot ovis pilos numerat:* Et quæ sunt alia æquè stulta. Ego igitur considerando perturbationis vim, & verba, in quæ illius impulsu prorumpitis, vehementer metuo, ne, qui sic loquitur, seriò loquatur, & alteri ex animo optet malum, quod vindicandi furore illi imprecatur. Inter cunctas, seu terrestres, seu aquatiles animantes non est alia, quæ linguâ polleat, præditâ tantâ vi penetrandi, quantâ piscis Purpura dictus. Sufficiat dixisse, non esse tam duram ullius è conchiliorum genere testam, quam penitens penitensque non transforet. Non minore penetrandi vi valere videretur eorum lingua, de quibus dissero: tam profundè penetrat in optando malo, non corporis tantùm, sed & animæ illius, quem devoveret. Et vultis tamen, ut credam, linguam hanc non minus mollem ac blandam esse, quam sit melicensis catelli? Repeto; non possum induci, ut credam,

XIV. Et quando unquam verissimilius apparet, sine peccato malum alteri optari, quam cum illud optamus malo Dæmoni, contra quem tot execrationum fulmina in factis exorcismis vibrat Eccl-*sia?* Et tamen vel hîc agendū cautè, cum animus irâ exarsit:

testa-

*s. Th. 2. maledicit impius Diabolum, maledicit
2. q. 96. ipse animam suam.* Et ratio est, quia cum
a. 1. ad 4. maledicere Dæmoni non possumus, nisi
propter impletatem ejus, eo ipso, quod
Impius maledicat Diabolo, maledi-
cit & sibi ipsi; cum eum similitudi-
ne tam bellè exprimat, ut vix filius
patrem tam ad amicum referre possit.
Rom. 2. 1. In quo alterum judicat, se ipsum con-
demnat. De cetero execrati Diabo-
lum non licet cuiquam, nec ob ea,
quæ à natura habet, nec ratione mu-
neris, quod administrat; quo tamen
uno fermè homines ad iram & Im-
precationes concitat. Non ob ea,
quæ habet à natura: hæc enim à Deo
sunt, atque ad eò bona sunt: non ob
munus Tortoris & Carnificis nostri:
sic enim non aliter eum quàm mini-
strum & lictorem divinæ Justitiæ con-
siderare possumus, juxta illud: *Im-
missiones per Angelos malos.* Quod si
Ps. 77. 54. ita est, quanto erit facilius, ut quis
debitos & præscriptos intra limites
non se contineat, cum simili de cau-
sa alium execratur Christianum, qui
quantumcunque alicui molestus sit,
Dæmon tamen nondum est.

XV. Est & aliud, ex quo conje-
cturam probabilem admodum capere
possitis; vos non seriò desiderâsse,
ut evenirent mala, quæ imprecati
estis; quia nimirum non diu post, ut
vos asseritis, vobis videtur, nihil
eorum vos cupere, maximè cum fi-
lios, Fratres, & alias similes perso-
nas, vobis aliàs longè gratissimas exe-
cramini. Verùm & huc excusationi
multa occurrunt, quæ reponam. Quid

enim refert, quòd non diu post cum
ad se redit mens, non optetis alteri il-
lud malum, quod optaveratis tum,
cum illi malediceretis? satis est, id
vos optâsse tum, cum proferebatis ea
verba, etsi voto celeriter prætervolan-
te. Theologorum sententia est, quòd
si quem pœniteat voti, cujus se religio-
ne paulò ante obstrinxerat, certo ar-
gumento non esse, id non satis deli-
beratâ voluntate conceptum fuisse;
cum ad hoc sufficiat assensus quilibet
brevissimus & propè momentaneus, etsi
mox aliquem sui illius assensûs pœni-
teat. Nec aliud in re nostra tenendum
erit, ut gravissimi Doctores affirmant,
quorum verba vobis adnumerarem, *Valent. 2.
3 disp. 3.* nisi vos de mea fide minimè ambigere
existimarem. Unde illa pœnitudo,
*p. 2. Gram-
nad. l. 2.
c. 72. Cap-
jet. 2. 26
q. 76. a. 3.* quæ plerumque Parentes (& fermè
omnes alios) confestim subit, argu-
mento quidem est; quòd cum resedit
ira imperus, malum à se admissum
cognoscant; at non inde argui certò
potest, ne prius quidem & cognitum,
& concupitum fuisse malum, dum in
diras illas proruperunt. Potest quis
telum arcu ejaculari, & mox dolens
optare, ne feriat. An idcirco dice-
mus non peccâsse, si cum res & ratio
non sineret, illud est ejaculatus?

XVI. Illæ tandem se purgandi for-
mulæ, aliquibus solennes. *Maledixi
precipiti ira impetu, non odio quo in
Proximum ferar;* Etiam non expe-
diunt omnia. Re ipsa enim impe-
tus ille rationis freno non coërcitus
nullo negotio facit, ut ira dein in
odium degeneret, breve saltem,
mutetque noxam in grandinem
illam

illam tempestatem, quæ non nisi in pluviam, cum strepitu quidem & sonitu, sed absque damno cadentem, debebat desinere. Non ita facile est, ut vobis videatur, animi impetum efficacem, excusare culpam, propterea, quod tollat necessariam ad peccatum deliberationem & mali cognitionem: neque enim perturbatio fermè tanta est, ut omnem adimat rei veritæ agnitionem. Vix ulla Eclipsis sic totum obnubit Solem, ut diem nocte permuet, ne brevi quidem temporis intervallo. Non ita fit: ac proinde, Dilectissimi, pro eo quod sollicitè quaratis rationes, quæ veri speciem tam exiguam habeant, ad elevandam abusûs maledicendi turpitudinem: vellem e quidem excogitaretis potiùs causas, quæ ad seriam vos emendationem impellant: aliàs væ vobis!

XVII. Utinam non lateret vos, quantam ipseratis magno DEO injuriam, dum ita petitis, ut hunc lepra, illum gangræna, alium ulcus pestilens, mors denique alium invadat! Vos eâ ratione Judicis officium occupatis: Deo autem quam interim relinquitis provinciam? non aliam, quàm Licetoris, An hoc meo ex sensu me proferre existimatis? enim verò ita pridem sensit Sanctorum Doctissimus, & quidem subtilissimè, Augustinus, *Certum est, ait ille, quod Judex homo, per se ipsum, reum non occidit. Judex dicit: Occide, & Tortor occidit.* Quoties igitur vestrum quis optat, ut DEUS è medio eum tollat, qui molestiam ipsi creat, quid agit? loco illum ac gradu mo-

vere vult, & ex Judice Licetorem facere. *Et tu quando dicis Domino: Occide inimicum meum, te facis Judicem, & Deum quæris esse Tortorem.* Et hoc sit Deum habere pro eo qui est? pro, quàm meritò hæc ille ratione conqueritur! *servire me fecisti in peccatis tuis: dum tam contemptam ad conditionem eum redigere vultis, ut vestrum ipse Licetorem aut Carnificem agat.*

XVIII. Forsitan autem rem tam indignam ab eo petitis tacitè, sic ut præter ipsum exaudiat nemo? imò petitis vocem tam sonoram, ut nemo non exaudiat: cum vestras fulminare diras non possitis, sine strepitu & clamore tam sonoro, ut cunctos ad audiendum excitet. Hoc autem si accidat, ut accidit tanè quàm crebrò, an præter injuriam, quam infertis DEO, non terret vos exempli, quo ad peccandum alios inducitis, pravitas? Heu miseros vestros liberos, teneros etiamnum! hocine est præclarum illud exemplum, quo ipsis facem inde à primis annis præfertis? Istud vobiscum reputate, quod DEUS, dum vos eorum esse Parentes voluit, vos eo ipso constituerit vivam ideam, ad quam vitæ ipsi suæ rationes componerent, & moribus ad unguem exprimerent. Ac proinde dicite ipsi, quod quantumque peccatum vestrum sit futurum, si pro eo, quod ipsos doceatis loqui, ut hominem Christianum decet; idioma à vobis condiscant, quod nisi audirent, vix crederent quemquam eo uti aut posse, aut vel-

le?

le? Vidit olim Roma in ædibus nescio
 Plin. 17. cuius Valerii Infantulam, quæ dentes
 c. 10. matris ex utero secum in lucem attu-
 lerat; & tantus eo prodigio terror ac
 consternatio urbi injecta est, ut tota
 esset in indagando, quid tandem mali
 ferale hoc augurium portenderet. Ego
 autem, parùm abest, quin dicam, hac
 nostrâ ætate infantes omnes jam pro-
 bè dentatos nasci, & annos, dum den-
 tes crescunt, non expectare. An non
 enim quotidie observare est, quòd
 etsi per ætatem vix aliquam Apostoli-
 ci symboli partem balbutire didice-
 rint, nōrint tamen, cum bilem illis
 quis moverit increpando, mala ipsi
 varia imprecari, optare ut illum Dæ-
 mon auferat, ut paralyti, ut fulmine
 Deus eum feriat, ut quotquot mole-
 stiæ aliquid illis inferunt, collum
 frangant, & his adhuc pejora? cur
 autem istud, & unde? hæc nimirum
 ex Patre, hæc & his similia ex matre
 audierunt toties, cum illi in rebus
 contra votum cadentibus effervesce-
 rent; & malè dociles imitari didice-
 runt. Jure igitur meritissimo Sacer-
 Vates linguas ejusmodi publicè male-
 dicas sepulchris comparat, dum ex
 ijs halitus prodit tam pestifer, ut
 quoties aperiuntur, toties luem sanis
 afflent. Etsi tum maximè Parentum
 ori sepulchri nomenclatio conveniat,
 cum maledictis etiam turpia & blas-
 phemia miscent, quæ vel coram prosti-
 tuti pudoris mulierculis proferre pu-
 dor sit: linguæ sanè plus quàm semel
 carnales, quæ æratulam etiam sceleris
 purissimam flagitia docent. Ita

pronuntio, quia ab hac turpia lo-
 quendi libertate facillimus est transi-
 tus ad turpia perpetranda; *licentia Arist.*
turpiter loquendi, sequitur & turpia Polici
facere. Sic vel ille alienus à fide pro-
 nuntiavit. Itane igitur vos vestram-
 met sobolem docere vultis, mala per-
 petrare, dum docetis malè loqui? Ve-
 stra est illa lingua, quæ toties in San-
 ctissimo Evcharistiæ epulo Deum re-
 cepit: & hac non pudeat ad verba tam
 fœda proferenda abuti? Qui saniem
 expulit, visceribus sanis non est, & qui
 maledictis etiam obscœna miscet, non
 potest non animum habere plenum il-
 lis sordibus, quæ per os, tanquam pus
 fœrentissimum exundat.

XIX. Et verò non nocent tantum
 exemplo irâ concitata Parentum lin-
 guæ, dum docent similia; sed etiam
 dum eundem furorem, eandem ra-
 biem in eos propagant, quos diris
 suis compescere laborant. Mare con-
 citatum vapores illos irritat, qui terræ
 visceribus clausi tenentur; hi autem
 velut in furorem acti, ipsas maris tur-
 bas ac tempestatem augent. Eadem
 familiarium sors est. In his majores
 mala precantur minoribus, & his diris
 isti concitati & exagitati respondent
 Majoribus; & respondent haudqua-
 quam timidè; & en in Majoribus hac
 ratione geminatur tempestas ac furor;
 sicque indies longiùs è Christianorum
 ædibus Pax ac tranquillitas
 exulant.

Arist. de
Meteor.
 c. 8.

XX. Deterrimum est, quod liberi ipsi exuta sensim reverentia erga Parentes, eò progrediantur, ut in eos diras retorqueant, quibus se devoveri audierunt, parum ad id attendentes, quanto magis ipsas illas dedeant. Si quidem etsi cum in ejusmodi voces prorumpunt, non desiderant ex animo, Parentes iis opprimi malis, quæ linguam exoptant; non idè non graviter delinquunt in patientiæ leges, in pietatem ac reverentiam iis debitam, quibus post DEUM, tanquam causis sui esse, debent plurimum: quod si autem unquam etiam verè hæc mala evenire desiderant, id sanè est longè pessimum. Prò quanta est inter Christianos inscitia eorum nominum, quibus obstringuntur his, à quibus vitam acceperunt! Sed si audire lubet, quod res est, hæ ipsæ tenebræ pars sunt pœnæ, tam gravi noxæ respondentis, quâ non pauci liberorum indies magis cæci oculos aperiunt nunquam; nisi cum divino Tribunali sistuntur, vitam interim perpetuè inter funestissimas has tenebras ductâ, inque iis vitam ipsam abruptendo, eo planè modo, quem DEUS verbis illis formidandis minitatus est: *Qui maledixit Patri suo, & Matri, extinguetur lucerna ejus in mediis tenebris.* Hic Spiritus Sanctus medias tenebras culpam appellat: primæ siquidem tenebræ illa inscitia sunt, in qua homo nascitur: ultimæ tenebræ sunt nox illa funesta, quâ Damnatæ ipsa etiam Fidei lux extinguitur; mediæ autem tenebræ sunt vita in sceleribus acta, in quibus tandem moritur, qui tam

Prov.
20.20.

omnem in se pietatis scintillam extinguit, ut eos diris devoveat, quorum ipse beneficio diem aspexit.

XXI. Ex rationibus allatis hæcenus, & aliis, quæ afferri adhuc complures possent, si molestus quis esse veller, duos velim, Dilectissimi, potissimum fructus colligatis, quos ut afferrem Dissertatione hæc spectabam unice: Timorem inquam justum libertatis illius, quam linguæ vestræ ad hanc diem concessistis, & decretum firmum ac stabile illam deinceps solertiùs frenandi. Dixi, Timorem justum libertatis concessæ vestro ori, cum ex omnibus, quæ hucusque in medium allata sunt, primum sic colligere, quàm non difficulter contingere possit, vestris illis Imprecationibus noxam vos graviolem consciscere, quàm primâ fronte videatur, tum spectando eos, contra quos diræ ejusmodi fulminantur, dum iracundiâ, tum exempli pravitate, tum alijs, quæ comitari plerumque aut consequi solent, damnis consideratis: sic ut dubium jam non sit, quod Deus ipse afferuit, quod scilicet, *Maledictum frustra prolatum in quempiam superveniet:* id est, *superveniet ei, qui protulit illud.* Facile credi potest, nolle Deum quemquam ex hac hominum progenie Cælo potiri. Aves, quæ rostro erant adunco, & ad prædam duntaxat laniamdam idoneo, inter victimas offerri DEO non poterant, tanquam immundæ. Metuo ego, ne idem fatum eos maneat, de quibus nobis sermo. Solet DEUS pro sua infinitâ Bonitate miserari peccantes, non nego: sed

Prov.
16.2.
V. Sala.
xavi in
hunc
locum.

Sap. 1.6,
 sed illud etiam animo reputate, non minus illum miseratione eorum moveri, quorum damno peccamus. Et hæc causâ non alia peccata minus paratam habent veniam, quam quæ Charitati repugnant. Innuere hoc Deus videtur, illo Sapientis effato: *Benignus est Spiritus sapientia, & non liberabit maledicum à labijs suis.* Quod idem videtur sonare, ac: Spiritus Divinus est Spiritus benignissimus: quid fiet igitur: non liberabit hominem Imprecationibus assuetum à pœnis, quæ ob nocentem suam linguam ipsum manent. *Non liberabit maledicum à labijs suis;* nisi malimus magis ad literam intelligere, quodd ab ipsis labijs suis maledicum non sit liberaturus. An non autem, istud suppliciorum omnium foret atrocissimum? Ego sanè non video, quâ severiore pœnâ plectere istos DEUS possit, quàm ut sinat eos in pessimo suo maledicendi more inveterascere, quem inde à juventute contraxerunt: quem quidem morem ac assuetudinem excusare aliter subinde sacro arbitro non possunt, quàm ut dicant: *aliter se facere non posse: ita se assueviffe: ira impetu cõse abripi:* Sic ut denique turpi hoc ac noxio in vitio moriantur, quin unquam vero doloris sensu ab eo in vitâ abhorruerint. Ego sanè ejusmodi linguam in ore meo nollem: viderer enim mihi esse non humanâ, sed serpentinâ linguâ, atrâ, colore ipso satis prodente malignitatem, quâ & ipsa intimè laborat, & quam alijs minatur.

XXII. Dixi secundo loco, carum mihi futurum, si tanquam fructum Dissertationis hujus meæ conciperetis decretum stabile & fixum, non peccandi de cetero hoc peccati genere; & quia seria hæc & constans emendatio tam facilis non est, finem Dissertationi huic imponam, docendo modum ac viam, quæ eâ in re tenenda sit. *Linguam,* si rectè S. Jacobus sentit, *nullus hominum domare potest.* Quid igitur factio opus est? An desistendum à conatu irrito, & post multum laborem nihil penitus profuturo? Negat id S. Augustinus, sed sicut ad domandum elephantem, equum, camelum, & quamvis aliam belluam, quæ nunquam eò reduci potest, ut ori suo frenum ipsa imponat, *queritur homo,* ita ad domandum hominem Deus quærendus est, *Deus queratur, ut dometur homo.* Si proinde emendari vultis & corrigi, necessarium est, divinam opem & crebrò, & magnis studiis implorare, demissè confitendo, quod vestris viribus, vestro nisu id assequi non possitis, tum operis ipsius difficultate, tam pravæ assuetudinis vitio, quod difficultatem in duplum auget. Precibus his ad DEUM fufis, necesse est vestram adjungere industriam, tantam omnino, quantam, dummodò velitis serid, addere potestis. Atque ita, si re ipsâ liberari vultis usu hoc imprecandi pessimo, aut mulctam vobis ipsis pœnalem imponite, aut cum animi arbitro transigite, ut ille certam pœnam

Serm. 4.
 de Verb.
 Domini.

pœnam imperet, quoties deinceps linguâ sic labi contigerit. Emplastrum hoc acre ac morificans sanabit, plagam & diuturnam, & continuo puris fluxu molestam, dummodo ejus usus constans fuerit; nec est, quod de eo ambigatis. Atque ita gemina hæc media, Divinam opem quàm studiosissimè experendi, & nihil non ex parte vestrà ad emendationem conferendi, præparabunt animam ad accipiendam à Deo gratiam illam singularem, ut ipse regere ac freno circumducere linguam vestram velit, tum maximè cum iræ impetus ager præcipitem, & nunc ad dexteram, aliàs ad sinistram illam movebit, prout aut Divini ob-

sequij ratio, aut proximatorum commoda postulare videbuntur. *Hominis est Animam preparare, & Domini gubernare linguam.* DEUS, qui quod dicit facit, vestris nunc linguis bene precando mutet illas ex pravis in bonas, & ex maledicis in bene precantes, sic ut nunc non aliud, quàm fausta omnia, etiam injuriâ laescentibus precari doctæ, mereantur benedictionem illam benedictionum omnium faustissimam, quâ DEUS extremo Mundi die Electis omnibus optimè precabitur, propterea quòd nullo non tempore eo affectu Proximos quo se ipsos, sint profecti.

DISCURSUS X.

De Juramento,

*Arist. l.
7. hist. c.
10.*

Admiracione non caret, quòd tot documentis ipsa nos Natura erudiat ad cautè loquendum. Imprimis enim, si verum est, linguam inter omnia humani corporis membra postremam maternâ in alvo perfici, videtur illa non nisi ægrè dubièque admodum posse induci ad ultimam manum gladio formando admovendam, qui plerumque illi, qui eo nudo, & vaginâ suâ extracto vitur, plus detrimenti affert, quàm emolumenti. Deinde Infantulus vix natus os quidem ad flendum diducit, mox tamen illud etiam ad motâ manu

tegit, tanquam demonstraturus, quin tamen sciat, quid agat, quàm necessariû sit tacere, & quàm difficile loqui vel inter lamenta. Quam proinde causam esse existimatis, quærit S. Basilus, ob quam Natura tot munimentis, internis atque ac externis, dentibus inquam & labris, linguam circumdederit? Factum id magno consilio, metu nimirum, ne homo tam promptus ad excurrendum lingua, definitos limites transiliat. Et verò an non videtis in limitaneis urbibus, quæ Provinciæ aditus tuentur, quot pontes versatiles demitti, quot portas pandi necesse sit, ut exitus pateat? Fiunt hæc omnia timore hostium, in insidijs alicu-

*Lib. de
Virgin.*